

Heerlen

Documentnummer
403031

Raadsinformatiebrief

Heerlen,
10 juni 2025

Jaar van het
Heerlens erfgoed

Onderwerp

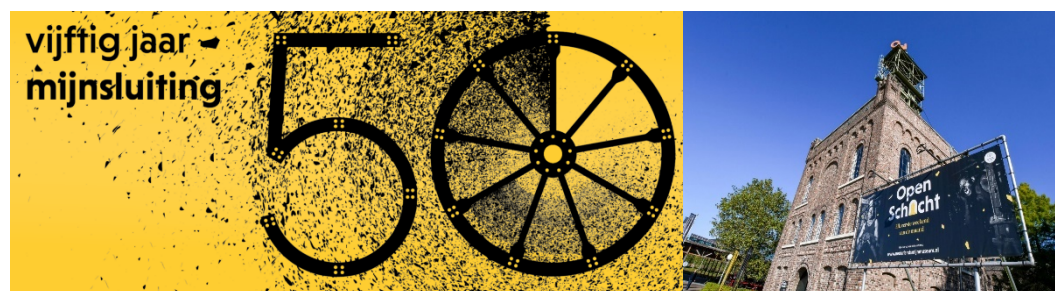
Erfgoedjaar Heerlen 2025: halverwege de route, met blik op de toekomst

Inleiding/aanleiding

Graag informeren wij u met deze brief over de voortgang van het Jaar van het Heerlens Erfgoed. Sinds de officiële aftrap in december 2024 zijn diverse activiteiten, samenwerkingen en initiatieven gestart om ons erfgoed zichtbaar, beleefbaar en betekenisvol te maken voor een breed publiek, zowel in de wijken als in het centrum. In deze brief nemen we u mee langs de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen half jaar. We lichten inspirerende initiatieven uit de stad toe, gaan in op de spreiding en het bereik van activiteiten, delen de eerste resultaten, en blikken vooruit op de plannen voor de tweede helft van het Erfgoedjaar. Ook staan we stil bij de manier waarop we verbindingen willen bestendigen en erfgoed duurzaam willen verankeren in de stad.

Startmoment

De start van het Erfgoedjaar 2025 vond plaats op 21 december 2024 met de openluchtvoorstelling *50 Jaar mijnsluiting 'Veerkrachtig vooruit'*. Beeldprojecties, muziek van de stadscomponist en visuele effecten brachten het mijnverleden tot leven. *Andere Tijden* zond in januari 2025 de vierdelige serie *Het stof daalt* uit. Daarmee werd de toon gezet voor een rijk en veelzijdig Erfgoedjaar dat sindsdien volop in beweging is.

Met tevredenheid constateren we dat inmiddels maar liefst 80 subsidieaanvragen zijn ingediend: 65 voor kleinschalige initiatieven en 15 voor grotere projecten. Daarbij is bewust aansluiting gezocht bij landelijke thema's zoals de Archeologiedagen, de Week van de Amateurkunst, Open Monumentendag en de Maand van de Geschiedenis.

Er is samenwerking gezocht met tal van lokale partners, waaronder stichtingen, verenigingen, onderwijsinstellingen, buurtorganisaties, buurtpunten en zorgcentra.

Een kleine selectie uit onze lopende projecten en initiatieven

Verhalen uit de wijk

Geïnspireerd door het GMS Café werd door de buurtcoalitie GMS een nieuw initiatief opgericht: *De Verhalen uit de Wijk*. Elke maand vertellen buurtbewoners een verhaal waarmee ze het erfgoed van de wijk in de kijker zetten.

Stichting Nour organiseert Souk El Madina (stadsmarkt), met verhalen, muziek, geuren en smaken die de culturele rijkdom van Heerlen tot leven brengen.

Erfgoedprojecten door jongeren

Een voorbeeld van een middelbare scholen project is het *Kowrenne* evenement. Scholieren uit de Euregio hebben in Hoensbroek samen een koe gemaakt voor het traditionele 'Kowrenne' op donderdag voor Carnaval. Leerlingen van scholen uit Nederland, België en Duitsland doken samen in de oude tradities van hun landen rondom Carnaval. Door elkaar te bezoeken, kregen zij niet alleen meer inzicht in elkaars gebruiken maar ontdekten zij ook de gemeenschappelijkheid tussen de verschillende

culturen in de regio.

L. Kowrenne & R. Legacy Seekers foto: BYV media

Studentenvereniging

Ook Studentenvereniging Woord & Daad bracht het verleden tot leven met een lustrumavond over de geschiedenis van de 93-jarige vereniging en *Heerlen als studentenstad*. Oud-leden delen hun ervaringen onder leiding van een moderator en met publieksvragen.

Mijn Tatoeage

Het project *Mijn Tatoeage* toont portretten van inwoners met een persoonlijke band met het mijnverleden van Heerlen, zichtbaar via hun tatoeages. De expositie laat zien hoe het

mijnverleden, ooit lange tijd verdrongen, weer een plek krijgt in de identiteit van de regio én haar bewoners.

Kunstcollectie dsm-firmenich

Afgelopen jaar schonk dsm-firmenich een indrukwekkende kunstcollectie aan Gemeente Heerlen. In het kader van het Erfgoedjaar zal het brede publiek kennis kunnen maken met deze unieke collectie. Dat zal kunnen in SCHUNCK, het Mijnmuseum en het raadhuis.

Tien Torens Diep

In oktober brengt Parkstad Limburg Theaters Heerlen de familievoorstelling Tien Torens diep, naar het bekende boek van kinderboekenschrijver Jacques Vriens. Een ontroerend, grappig en spannend verhaal over vriendschap, dromen en leven in het Limburgse mijnverleden. Amateurtoneelspelers uit Heerlen en Parkstad vertolken de hoofdrollen, waarmee het project een sterk lokaal karakter krijgt.

Erfgoed vieren met het grote publiek

Op zaterdag 14 juni 2025 viert Heerlen het Erfgoedjaar met een spectaculair evenement. De dag begint met de onthulling van stadsreuzin Amaka, die wordt herenigd met stadsreus Lucius. Er trekt een kleurrijke Reuzenstoet met deelnemers uit binnen- en buitenland door het centrum waarbij het ceremoniële huwelijk tussen Lucius en Amaka plaatsvindt. Tevens vindt er verderop in de stad een heuse middeleeuwse markt plaats waar men zich kan onderdompelen in middeleeuws *Herle*. Deze feestelijke evenementen zijn, net als de opening van Cultura Nova en het slot evenement bij de Schelmentoren, een van de hoogtepunten van grote publieksevenementen tijdens het Erfgoedjaar.

Schelmentoren: heropening en nieuwe erfgoedtraditie

In de aanloop naar de heropening van de Schelmentoren in december is in mei een lezingenreeks gestart. Historicus Egidius Weerts opende met een lezing over het Landsfort.

De reeks behandelt thema's als archeologie, rechtspraak en de cultuurhistorische oorsprong van Carnaval. In december opent de toren voor publiek met een presentatie van authentieke objecten en multimedia die de rijke geschiedenis tot leven brengen.

In samenwerking met de stadshistoricus werken we aan een nieuwe traditie: de jaarlijkse Schelmenlezing. Deze lezing moet uitgroeien tot een prestigieus moment binnen de Limburgse erfgoedwereld, inhoudelijk sterk, maar ook qua sfeer bijzonder. Een avond voor een breder publiek, waar zowel kenners als geïnteresseerden graag bij zijn, en waar sprekers trots op zijn om voor gevraagd te worden. Zo bouwen we aan een traditie die Heerlen en de regio stevig op de erfgoedkaart zet.

Eerste resultaten en effecten

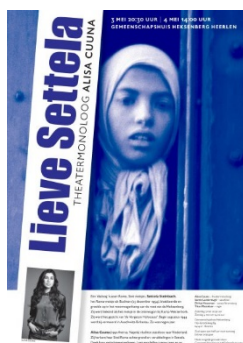
De eerste tussentijdse evaluatie laat zien dat de subsidies bijdragen aan de doelstellingen van het Erfgoedjaar. Activiteiten zoals dialectdagen, symposia en jongerenprojecten trokken deelnemers uit de hele stad. Er is bewust ingezet op variatie in vorm, doelgroep en type erfgoed. Daarbij zijn nieuwe samenwerkingen ontstaan en zijn er vervolginiciatieven opgestart.

Deze bevindingen zijn voorlopig. Een completer beeld volgt later dit jaar, wanneer alle cijfers beschikbaar zijn. Data wordt op verschillende manieren verzameld en geanalyseerd. We blijven actief inzetten op het zo volledig mogelijk verzamelen van deze gegevens.

Wat nu al duidelijk is: het Erfgoedjaar leeft in Heerlen. De grote belangstelling vraagt om een zorgvuldige balans tussen middelen en ambities, maar de samenwerking en energie tot nu toe stemmen ons positief.

Communicatie en zichtbaarheid

Sinds 2024 is een brede communicatiestrategie uitgerold, gericht op een groot en divers publiek. Deze strategie maakte gebruik van diverse communicatiemiddelen online en offline. Initiatiefnemers kunnen gebruikmaken van het Erfgoedjaar-label een toolkit en promotiemateriaal zoals banners, beachflags, posters en flyers. Ook wordt hun initiatief opgenomen in het programma op Erfgoedjaar webpagina op de gemeentelijke website en verwerkt in de UIT-agenda van Heerlen Mijn Stad en Visit Zuid-Limburg. Het actuele programma is te vinden op <https://www.heerlen.nl/erfgoedjaar>.

Verbinden en

Op dit moment telt het Erfgoedjaar 170 participanten. Om het Erfgoedjaar te stimuleren en cross-overs te bevorderen, organiseren we regelmatig inspiratie- en netwerkbijeenkomsten. Deze bijeenkomsten bieden een platform om kennis te delen, ideeën uit te wisselen en elkaar persoonlijk te ontmoeten. Gemiddeld nemen zo'n 45 geïnteresseerden deel.

De 7de bijeenkomst vindt plaats op **dinsdag 2 september** in de Loorenhof bij 't Bakkes Welte. Binnenkort ontvangt u hiervoor een uitnodiging. Tijdens deze bijeenkomst willen we samen reflecteren op wat we in de afgelopen zes maanden hebben bereikt met de nadruk op het zichtbaar maken van de diversiteit van ons Heerlens erfgoed. We willen deze gelegenheid gebruiken om de participanten te bedanken voor hun inzet en hun bijdragen aan de stad. Vanuit de deelnemers klinkt steeds vaker de wens om de samenwerking te verduurzamen. In 2026 organiseren we daarom een

verduurzamen

doorstartbijeenkomst om de opgebouwde energie voort te zetten.

Tot slot

Het Jaar van het Heerlens Erfgoed is inmiddels volop in beweging. In de hele stad wordt zichtbaar hoe culturele identiteit, buurtkracht en samenwerking elkaar versterken. De komende maanden vormen het programma en het enorme enthousiasme van de initiatiefnemers en deelnemers een niet te missen aanwezigheid in Heerlen.

Kernthema

Cultureel erfgoed

Bijlagen

n.v.t.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de burgemeester,

de secretaris a.i.,

drs. R. Wever

drs. R. van Wuijtswinkel